

Ára 75 para.

Postariva u gotovom placenu. — Postavitelidj kespaznben fizetva.

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes évre	100 dinár
Félévre	50 dinár
Hegyedévre	25 dinár
Egy órára	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljeva (Zapolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 221
Kiadóhivatali telefonszáma 21

MEGJELENIK MINDENNAK, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVETÉVEL.

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 171. szám.

Szombat, augusztus 5.

Lerchenfeld gróf bajor minisztereinek nyilatkozik a Torontálnak Bajorország és a német birodalom viszonyáról.

— A Torontál müncheni levelezőjétől. —

München, augusztus 3.

Ma már körülbelül elintéztnek tekinthető Bajorország és a német birodalom viszállya, amely már-már a német egységet veszélyeztette. A megegyezés azonban csak provizorikus, Bajorország és a német birodalom között számos differencia van, amely megoldásra vár. A Torontál müncheni levelezője ezért felkereste Bajorország miniszterelnökét, Lerchenfeld grófot és megkérdezte tőle, hogyan reméli Bajorország és a német birodalom viszonyát végleg rendezni?

— Gyakorlati eredmény — válaszolta Lerchenfeld gróf — csak úgy érhető el, ha végre gyökerénél fogják meg a bajt, vagyis kiirtják a kölcsönös bizalmatlanságot Bajorország és a birodalom között. Mi a birodalmi kormány legutóbbi intézkedései után is abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a birodalmi kormány megértéssel van a függőben lévő probléma iránt és hogy megkísérlti utat és módot találni, mely mindkét félre elfogadható.

— Az állami tudat Bajorországban mindig erős volt és ebben a tekintetben mindinkább érzékenyebbek vagyunk, úgy hogy erősen gyanakszunk, vajjon nem tervezik-e a szövetségi államok jogainak csorbítását. Ez az érzés lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy a védelmi törvények alkalmából ezt a problémát végre felvesszük. E törvények rendelkezéseit részben fölöslegesnek tartjuk és noha elismerjük, hogy az első szövegezéshez képest a birodalmi gyűlés nem lényegtelen módosításokat tett, mégis a hangulatot már elrontották. Semmiesetre sem járulhatunk hozzá az állambírószék intézményéhez, mert abban nem ogi, hanem politikai intézményt látunk. Nem volna kifogásunk a birodalmi törvényszék egy új tanácsának szervezése, vagy pedig laikusokkal való kiegészítése ellen, az a forma azonban, melyet választottak, számunkra elfogadhatatlan és ez nem lehet vita tárgya.

A rendezőségnek kikerülte figyelmét . . .

A parlament ülése.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, aug. 3.

A mai nemzetgyűlés napirendje előtt a soron lévő kérelmeket és panaszokat intézték el.

Ezután a házelnök közli az állam védelméről szóló törvény megszüntetésére vonatkozó törvényjavaslatot. A szkupstina a törvényt egy különleges bizottságnak adja ki áttanulmányozás céljából.

A házelnök bejelenti, hogy a hadikárpótlásra vonatkozólag három képviselő terjesztett törvényjavaslatot a nemzetgyűlés elé. A javaslattevők: Veljkovity Jóra, Popovity Ninkó és Lazity Voja képviselők. Ebben a kérdésben felszólal Lazity Vojislav (földm.), megindokolja az általa betervezett törvénytervezetet, majd azt javasolja, hogy a javaslatot a nemzetgyűlés azonnal tüzze ki a napirendre. Kijelenti, hogy a parlamenti pártok között megtörtént a megállapodás, hogy a hadikárpótlásról szóló törvény közvetlenül a költségvetés megszavazása után kerül a szkupstinában tárgyalás alá. A törvény letárgyalása igen sürgős, miután az speciálisan a háboruban súlyosan károsult Szerbiát és Crnagórát érdekli.

Ribár dr. házelnök közli a nemzetgyűléssel, hogy a tisztviselők statusrendezéséről szóló törvény nyomtatás alatt van és amint kikerül a sajtóból, kiosztatja a képviselők között.

Lazity Vojislav (földm.) javasolja, hogy a tisztviselőtörvényt rövid eljárással szavazza meg a nemzetgyűlés és azt ne adják ki a törvényelőkészítő bizottságnak. Trifkovity Márk törvényelőkészítő miniszter kijelenti, hogy a törvényt a bizottság már át is vette.

A házelnök bejelenti, hogy a pénzügyi bizottság beterveztette az adókiegyenlítésről szóló törvényt, amely szintén sajtó alatt van.

Barity Steván bácskai képviselő kérdést intéz a házelnökhöz, mit szándékozik tenni azon incidensből kifolyólag, amely a házelnök által adott vacsora alkalmával történt. Barity kijelenti, hogy a képviselők a legnagyobb tisztelettel viseltetnek a sajtó parlamenti képviselői iránt.

Ribár dr. kijelenti, hogy senkinek sem volt szándékában a parlamenti tudósítókot megbántani és hogy a rendezőségnek figyelmét kikerülte a meg nem felelő elhelyezés. Sajnálattal fejzi ki a történetek felett.

Ezután a napirendre kellett volna áttérni, azonban az ellenzéki képviselők a kvorum megállapítását kérték és a névsor felolvasásánál kitűnt, hogy mindössze százharminchárom képviselő van jelen. Így az ülést nem lehetett megtartani.

A nagyentente megbizottjainak értekezlete Londonban.

London, aug. 3.

Lloyd George angol és Poincaré francia miniszterelnök, valamint Schanzer olasz külügyminiszter a német jóvátétel kérdésében Londonban értekezletet tartanak. A megbeszélés három-négy napig fog tartani.

Páris, aug. 3.

A német jegyzékre adott választ tegnap adták át Hesch német követségi tanácsosnak. Francia hivatalos körökben az a vélemény, hogy Poincaré az ügyet a londoni konferencián szóvá fogja tenni. Poincaré jegyzéke Angliában meglepetést keltett, mert a lapok véleménye szerint mindennemű megtorló intézkedések csak gazdasági természetűek lehetnek.

TÖZSDE

Augusztus 3.

Beograd. (Zárlat.) Valuta Osztrák korona 025.

Devizák: Páris 67250, Genf 1580, Milano 37470, Prága 203, Ber-

lin 10475, Wien 015, Bukarest 5850, Budapest 370.

Zürich. (Zárlat.) Devizák: Berlin 06150, Newyork 526-25, London 234, Páris 4290, Milano 2397-50, Prága 1290, Budapest 01750, Zagreb 155, Varsó 008, Wien 000875, Osztrák korona 00125.

Budapest. A valuta- és devizaforgalom be van szüntetve.

Az olaszországi általános sztrájk nem sikerült.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Róma, aug. 3.

A „Torontál” tegnapi számában közöltük, hogy Olaszországban kimondották az általános sztrájkot.

A ma érkezett hírek szerint az általános sztrájk nem sikerült. A munkások Firenzében, Bolognában és Nápolyban nem hagyták abba a munkát. Más városokban a sztrájk csak részleges. A vasuti forgalom ma már sehol sem szünetel.

A „Patria”, a fascisták lapja felhívja a munkaadókat, hogy a sztrájkolókat boesássák el, miután van elegendő dolgozni akaró munkás. A lap a fascistákat figyelmezteti, hogy szerdán éjjelkor legyenek készenlétben, mert a munkások által a kormányhoz intézett 48 órás ultimátum után a sztrájkolók ellen megkezdik a legszigorubb megtorlást.

Európa pénzügyi katasztrófa előtt.

Páris, aug. 3.

A Chikago Tribune írja: Európát borzasztó katasztrófa fenyegeti, ha csak nem történik meg az összes állami adósságoknak egyszerre való rendezése.

Devizaközpontot állítanak föl Budapesten.

A magyar korona teljesen indokolatlan romlásának megakadályozására a pénzügyminiszter már több ízben megbeszélést tartott a bankok képviselőivel. Mivel azok a remények, amelyek a korona további romlását megakadályozták volna, nem váltak be: a pénzügyminiszter újra tanácskozássra hívta össze a bankok vezetőit. A tanácskozás alapján a kormány elhatározta, hogy a valutával és devizákkal való spekulációnak lehetőségét teljesen megszünteti és azt a jegyintézet vezetése alatt korlátok közé szorítja. E célból devizaközpontot állít fel. Az exportból eredő külföldi valutabevételt a devizaközpontba kell szolgáltatni. Az importhoz szükséges valuta és deviza csak a devizaközpontnál lesz igényelhető. A devizaközpont felállítására vonatkozó rendelet a napokban jelenik meg. A tőzsdén a valuta- és devizaforgalom a holnapi naptól kezdve további intézkedésig szünetel. Más korlátozó intézkedések azonban a tőzsde működésében nincsenek. Az értékpapir forgalmát nem korlátozzák.

Mi lesz az ősszel?

Már most fenyeget a fainség.

— A „Torontát” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 4

Augusztus negyedikét írjuk s lassan előruccanunk az ősz felé. Most még ugyan csak a távolból intetet felénk, még a futárjai sem érkeztek hozzánk, de a híre, a kellemetlen rossz híre, az emléke, a tavaly sok gyötrelme már itt jár közöttünk és rémitget a rossz időjárással, a felöltő- és kalapvisélet szükségességével, főleg pedig a még kellemetlenebb utódával: a téllal. Mert akármennyire vigasztalódunk az augusztusi kánikulával s mind-megannyi örömeivel: a fürdészel és sörözéssel, titkon mégis ott lappang mindenütt a nagy kérdés, mi lesz ősszel: A kellemetlen toladó kérdőjel pedig beleférkőzik az ember agyába, belerágja magát piszkos módon a szórakozásaiba, a családi életébe s mindenhová, ahol a gondtalan nyár pajkos örömhomlokára még nem véste rá az ősz szomorú mély redőit. S ahogy ninesenek már huszonöt éves deli fiatalos lelki legények, éppen úgy kipusztult már a nyár és helyét adott a négy éveszák változatossága helyett az egyformán bánatos komor ősznek.

Augusztus negyediké van s az emberek összeborszongának a nagy kérdésre, mi lesz ősszel. A mezitláb szaladgáló gyermekeknek cipő kell, az asszonynak téli cipő, a férfinek strapacipő, téli ruha, őszi felöltő, télikabát, a konyha részére nyersanyagok beszerzése, liszt, burgonya, zsír bevásárlása és végül a legretentesebb valami a tüzelőanyag kísért. Erre a sok mindenre, bizony sokak részéről csak sóhajlás és fájló lemondás lehet a felelet.

A cipő és ruha ára ma már a fellegek között jár. A férficipő ára ezer és másfélezer korona között váltakozik, egy öltöny a négy-öt ezer koronát őríti meg, nem is szólva a felöltőről, mely csaknem megfizethetetlenül drága.

A konyha egy napi kiadásai oly összegekre rúgnak, amelyből azelőtt internátusokat éllemeztek. A liszt, a burgonya, a zsír és a többi élelmiszercikk ára változatlanul tartja magát az elérhetetlen magassághoz.

A tüzelőanyag külön cikket érdemelne. A bucsujárás ennek a fontos cikknek megszerzéséért már megindult, a fakereskedők rendelkeznek, a vásárlók pedig súlyos ezresekért fizetnek. A fa eredeti ára is drágább mint tavaly volt, a szállítási költség is megnagyobbodott, érthető tehát, hogy a kifestéshez is magasabb árfolyamon kerül. Rettenetes elgondolni, milyen állapotok lesznek a télen, amikor nem víziton, hanem vasuton hozzák a fát, amiről tudvalevő, hogy drága volta mellett még esapnivalóan rossz.

Tavaly csak körülbelül ötszáz család lakott fűtetlen szobában, az idén azonban azt hisszük jóval többben.

Új szófiai katonai attasé. Beogradból jelenti tudósítónk: Nedity Misa vezérkari ezredes, az SHS állam szófiai katonai attaséja Szófiába utazott, ahol átadja hivatalát Kosztity ezredesnek. Nedity Szófiából Párisba utazik, ahol mint katonai attasé fog működni.

Kezdődik a világbéke.

— A „Torontát” tudósítójának távirata. —

Páris, aug. 3.

A „Temp” jelenti, Poincaré a legfelső tanácsot szombatra egybe-hivta és csak a haditanács befejezése után utazik Londonba. Poincaré állítólag meg akarja várni Németország választát, hogy ellenintézkedéseit megtehesse.

London, aug. 3.

Az a hír, hogy a görög csapatok Konstantinápolyt megszállják, óriási konsternációt keltett a török fővárosban és a Boszporus európai partjain.

Az entente közbelépése dacára az izgalom még mindig tart és az európai partok lakossága az ázsiai partra menekül. Az ententerendőség ezért a két part közötti forgalmat betiltotta. A pánikszzerű jelenségek és a vad híresztelések megnehezítik a rend fenntartását.

Csataldzsából érkező jelentések szerint a török esendőség és a görög

rög előőrsek között állandóak az összeütközések. Tizenöt sebesült törököt Csataldzsába szállítottak. A csataldzsavidéki lakosság az entente-csapatok tilalma ellenére Konstantinápolyba menekül.

A Konstantinápolyba bevonult francia csapatokat ünnepélyesen fogadták. Tizenegyezer angol katonára megérkezését is várják Konstantinápolyban. A török kormány reméli, hogy Howsend angol tábornok befolyásának sikerül Angolországot rábírnia, hogy a görög támadást megakadályozza.

A görögök csapatösszevonása Tráciában folyton tart. Senkisésem hisz a görög kormány ígéretének. Valószínűnek tartják, hogy a görögök az egész vonalon átlépik a határt. Az ententecsapatok parancsnoka szárazföldön és vizen sürgős katonai előkészületeket tesz, hogy a görög betörést megakadályozza.

HIREK

Györgye herceg apanageja. Beogradból jelenti tudósítónk: A „Tribuna” szerint Trifkovity Márk törvényegységesítő miniszter Blébe utazott, hogy Györgye herceg apanagejának ügyét véglegesen elintézzék. A kormány erre nézve konkrét javaslatot terjeszt elő, mely úgy szól, hogy Györgye herceg, aki Beogradban akar letelepedni, évi háromszázezer dinár apanaget kap.

Harc a bolgár határon. Szkopljából jelenti: Krusica környékén véres összetűzés volt a bolgár komitacsi és a esendőség között, mely a esendőség teljes győzelmével végződött. A bolgár komitacsi egy halottat és számos sebesültet hátrahagyva elmenekültek.

Új cégjegyző. A Nagybeeskereki Takarékpénztár eddigi agilis főkönyvelőjét, Ujházy Gyulát cégjegyzővel bizta meg.

Felhívás a beeskereki sportegyletekhez. A vasárnapi tüzoltó-ünnepélyek alkalmával csapatokat küldő sportegyleteket felkéri az ünnepély rendezősége, hogy a csapatok teendőinek megbeszélése céljából egy-egy tagot este kilenc órára a Kaszinó-kertbe kiküldeni sziveskedjenek.

A királyi pár nyaralása. Beogradból jelenti tudósítónk: Alexander király és Mária királyné néhány napi beogradi tartózkodás után valamelyik külföldi fürdőbe, valószínűleg a csehszlovákiai Marienbadba utaznak, ahol hosszabb ideig fognak időzni. Pasity miniszterelnök szintén Marienbadban fog nyaralni és ott megy végbe a csehszlovák-SHS konferencia is, melynek cseh résztvevői Massaryk és Benes, szerb tagjai pedig Pasity és Ninocsity.

Északamerikába, Kanadába vagy Délamerikába kivándorolni szándékoznak, akik kérvényeket már beadták vagy beadni akarják, utlevélükre valamint hajójegyükre vonatkozólag díjtalanul kápnak felvilágosítást a Banatska Trgovačka Agenciánál Veliki Beeskerek, Alexandrova-u. 27. — Telefon 32.

Rank dr. festőművész wien kalandja. A vasárnapi wien lapok nagyobb cikkeket közöltek a wienbadeni nőszöktetésről, amelynek szereplője dr. Rank, egy Jugoszláviából érkezett festőművész ifj. felesége és egy Németh nevű üzletvezető. Németh hipnotizálta az asszonykát, akivel megszökött, magával vivén dr. Rank egy millió osztrák koronáját. Dr. Rank 250.000 osztrák korona jutalmat tűzött ki a tettesek kézrekerítéséért. Mint értesülünk, a kassai rendőrség tegnap elfogta a szökevényeket. A kassai rendőrség telefonon érdeklődött a pozsonyi rendőrségtől, tud-e közelebbi adatot Rankné esetéről. A pozsonyi rendőrség csak annyit tud, hogy a badeni rendőrség körözőlevele éppen tegnap érkezett meg Pozsonyba. A szökevényeket Kassáról Ausztriába fogják szállítani. Rank dr. és felesége vrsaci származású és hosszú ideig Beeskereken is tartózkodott, ahol sokan ismerik.

Albánia fejedelmet választ. Skutariából jelenti: Az albán kormány már végrehajtotta a lakosság lefegyverzését, csak a mirditák és a tosok törzse van még hátra. A törzsfőnökök azonban már bejelentették, hogy néhány napon belül ők is beszovaltatják a fegyvereket. A teljes lefegyverzés után azonnal kiradják nemcsak a parlamenti választásokat, hanem népszavazás útján fejedelmet is választanak. A legtöbb kilátása a trónra Wied herceg fiának, Sándornak van, aki megválasztása esetén I. Skenderbeg néven lépne trónra.

A szerb udvari vonat sorsa. A közlekedésügyi miniszter értesítést kapott a német kormánytól, hogy a szerb udvari vonatot, amelyet a németek a szerbiai megszállás után magukkal vittek, nem lehet helyreállítani, miután nem áll rendelkezésre a szükséges anyag. A német kormány most cserébe a német udvari vonatot ajánlja fel. Az ajánlat elfogadása kérdésében a király fog dönteni.

Dr. Efremdis sorozási útjáról visszaérkezett és újból megkezdte a venerikus betegeknek gyógykezelését a Daun-féle házban 1-3 óráig és este meggyezés szerint.

A Kadima-sportegylet mulatsága.

A „Kadima”-sportegylet augusztus tizenkettedikén a Kaszinó kertjében kabarét rendez, amelyet tánc követ a Kaszinó nagytermében. A kabaré műsorát a rendezőség közvetlenül az estély megkezdése előtt fogja a közönség között szétosztani, miután nagy meglepetésekkel szándékozik szolgálni, amelyeket a hatás érdekében nem akar már előre nyilvánosságra hozni. A serényen folyó előkészületekből kiszivárgott hírek szerint a kabaréelőadás számait válogatott és elismert elsőrangú műkedvelők fogják betölteni. A diletánsokat részben a helybeli, részben más városok kiváló diletánsai közül válogatta össze az egylet végleges bizottsága. A Kadima-sportegylet eddigi hasonló nagyszerű előadásai és mulatságai arra engednek következtetni, hogy a közönségnek ezuttal is kitűnő szórakozásban lesz része.

Csodálatos,

hogy itt Beeskereken mennyi gyenge, rosszszemű ember van. Az ember el sem hinné, ha minduntalan maga nem győződne meg róla. Mégysz például az utcán és szembe jön veled egy jó ismerősöd, akivel elég sűrűn beszélgetni is szoktál, tehát nemcsak az ugynevezett egyszerű köszönő viszonyban vagytok. A barátod hunyorítja a szemét, rád néz, arca nem árul el semmit. Te zavart mosollyal köszönsz — erre ő egyszerre nyájas mosolyra huzza képét és kitörő örömmel harsogja: Alázatos szolgája, kívánok jó napot! — Nyilvánvalóan rossz szemű ember van szegénynek. Ezt ki is próbálhatod, mert ha észrevétlenül megfigyeled és úgy teszel, mintha nem látnád, akkor elmegy melletted anélkül, hogy köszönne. Vannak viszont olyan hibászeműek, akik későn látásban szenvednek (az orvosi névén ennek a betegségnek Báthory dr. bizonyosan tudja). Ezek mindig akkor köszönnek, ha már elmentek melletted és hátuk mögött vagy. Vannak viszont rádióműszerű emberek is, akik az eléjük tartott köszönésen átsugároznak, azt nem látják meg. Ezt a szembetegséget állítólag olyanok kapják, akik azelőtt havi 30 korona 20 fillérért körmöltek és ma állt már ein: vizapasztási szakellenőrök. Vannak még dugóhúzó szeműek, akik veled találkozáskor belédkapcsolják a szemüket és huzzák, huzzák belőled a köszönést, míg ki nem jön. Vannak, akik ugynevezett szemelefantiazisban szenvednek. Ezek szegények ha a tükörbe néznek, magukat olyan nagynak látják, mint a svájci frankot, ember-társaikat pedig osztrák koronának. Megdöbentő csak az, hogy ezek a betegségek annyira elterjedtek, hogy alig van épszemű ember, aki ismerősét minden fenntartás nélkül azonnal megismerné a nyílt utcán.

J.

Óriási tüzvész Budapesten. Budapesti tudósítónk jelenti: Budapesten augusztus másodikán éjjel kigyulladt a Gilos nevű raktártelep. A tűz a nagy szélviharban rohamosan terjedt és öt cég nagykiterjedésű raktártelepeit lángokba borította. A főváros egész tüzoltósága kivonult a vész színhelyére. A tüzoltóság feladata volt a telep szomszédságában lévő nagy benzinkertár megmentése, ami sikerült is. A többi raktár teljesen elpusztult.

Meghalt a telefon feltalálója.

Londonból jelentik, hogy Lidney Graham Bell, a telefon feltalálója 75 éves korában meghalt. Bell a telefon eszméjével 1872 óta foglalkozott, míg végre 1875-ben oly készü léket hozott létre, melyben a hang egy vékony vaslemezt rezgett meg, mi által egy mágnes segítségével a vezető drótban áram keletkezik. Ez az áram a másik állomás mágnesében hasonló tüneteket vált ki és a másik állomás vékony vaslemeze ugyanazokat a hangokat érthetően adja vissza. Ennek a telefonnak nincs szüksége elemekre. Miután Edison, a jelenleg használatban lévő telefont feltalálta, Bell találmánya háttérbe szorult. Az eszme feltalálásának dicsősége azonban Graham Bellé.

Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.**

Leégés, amely milliomossá teszi az embert. Budapesti tudósítónk jelenti: Egy ismert pesti kávéháztulajdonos még a háború kitörése előtt Montekarlóba utazott, hogy jövedelmének egy tekintélyes részét, mint minden nyáron, ott hagyja a tenger kék ege alatt. Ez a szándéka olyan pompásan sikerült, hogy utolsó filléréit is elvesztette s kénytelen volt nagyértékű briliánsgyűrűjét zálogba tenni. A gyűrű Montekarlóban maradt. Közben lezajlott a világháború s 8 év után a kávé érdeklődni kezdett az után, hogy mi is történthetett régi briliánsgyűrűjével. Levelére Montekarlóból azt a választ kapta, hogy a gyűrűt már régen elárverezték. Erre újabb levelet irt a montekarlói zálogházba s azíránt érdeklődött hogy mennyiért adták el a gyűrűt. A válasz postafordultával meg is érkezett s a kávé legnagyobb meglepetésére arról értesült, hogy gyűrűje 14.000 frankkal a kölcsönkapott értéken felül kelt el, így a montekarlói zálogház tudomására hozza, hogy ezt a 14.000 frankot (körülbelül négy és fél millió magyar koronát) már el küldötte címére. Ezek után egy kis zürichi átszámítással kiderült, hogy milyen jó üzlet Montekarlóban légni — 1914-ben.

Mibe kerül egy ebéd Budapesten. Egy másodrangú budapesti étterem étlapja került a kezünkbe. A felsorolt ételárakból könnyen következtethető, hogy milyen hallatlan nehézségekbe ütközik a magyar fővárosban a kisemberek megélhetése. Egy vajás burgonya 50 korona, zöldbab 25, rizs 20, fejjessaláta 35, uborkasaláta 45, ecetes paprika 25, emmentali sajt 65, cseresznyebefőtt 75, vegyes befőtt 100, sonkáslepény gombával 130, libamájpástétom 140, borjúfrizkandó zöldbabbal 150, gombás rostélyos 160, borjúpörkölt 120, egy fél rántott eszike 240, angol beefsteak 200, párisi borjuszlet 170, bécsi szelet 170, izes palacsinta 60 korona. Egy ebéd tehát átlag 500—600 koronába kerül, ami dinár valutában könnyen elviselhető ár.

Hogyan lehetne megszüntetni a bíró hiányt.

Uj állást kell kreálni: a békéltető bírót. — A perek nyolcvan százaléka egyezséggel végződik.

Becskerek, aug. 4.

Éltrevaló eszmét hallottunk legutóbb jogászai körökben, hogy miképpen lehetne a bíróhiányon segíteni. A „Torontál” számtalanszor cikkezett már a járásbírói személyzet bajairól és rámutatott arra, hogy a naponkint megnövekedő s már most is nagy számot elért felhalmozódott ügytömeg mily beláthatatlan következményekkel járhat. A restanciák pedig folyton nőnek, elérték a 800-as folyószámot s mindezek dacára sem tettek semmi intézkedést, mellyel ennek elejét vehették volna.

Mivel a gyors és pontos igazságszolgáltatás elsődleges érdeke az államnak, másodsorban pedig a lassan funkcionáló bíróságok könnyen az ököljog rendszer visszatérését és a törvényileg annyira üldözött önbíráskodást eredményezhetik, örömmel kell felkarolnunk minden olyan eszmét, mely életre keltése esetén megszüntetheti a mostani áldástalan állapotot.

Az érdekes ötlet, mely véleményünk szerint könnyen keresztülvihető, úgy szól, hogy kreáljanak

a jogi végzettséget megkövetelő bírói állások mellé egy jogi alapismeretek tudásával járó állást, nevezhetnők: békéltető bírónak. A tisztviselőnek körülbelül ugyanaz a feladat jutna, mint a községi békéltető bírónak, beidézi, kihallgatja a feleket, felszólítja az alperest és felperest a kibékülésre, ennek megtörténte esetén jegyzőkönyvet vesz fel s ezzel az ügy elintézését nyerne. Ha a felek nem hajlandók kiegyezkedni, vagy ha az ügy komplikáltabb s így érdemleges tárgyalást kíván, abban az esetben a járásbíró kapná azt a kezébe.

Ilyen módon a járásbírói munkaállásában jelentékeny csökkenés állna be. A beadott pereknek ugyanis csak husz százalékában hoznak ítéletet, nyolcvan százalékában pedig kiegyezéssel végződik. Különösen becsületsértési perekben áll ez, melyekben a sértett fél legtöbbször megelégszik a bocsánatkéréssel.

Az eszme ebből a tekintetből szemlélve jó, hogy most már keresztülvihető-e az már más kérdés melyre egyelőre korai volna felelni.

Átutalások, hitellevelek és csekk az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukitételre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a **Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Becskerek. — Telefon 43 és 47.**

Kevés a vasúti jegy.

Panaszkodik az utazóközönség.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, aug. 4.

A vonaton való utazás apróbb kellemetlenségei közé tartozik a mindinkább fenyegetőbbé váló vasúti jegyhiány. Az állomási pénztáraknál ugyanis csak kis készlet vasúti jegy van, ami hamarosan elfogy, legtöbbször jóval előbb mint amennyi idő alatt utánpótlásáról gondoskodni lehetne. Ez az állapot különösen a kisebb vidéki állomásokon uralkodik. Ilyenkor más megoldás hiányában azt az eljárást követik, hogy jegy helyett több utas részére egy kópirozott számlát adnak.

A számlarendszer meglehetősen kényelmetlen és sok zaklatással jár az utasra nézve. Hogy többet ne is említsünk, a felszállásnál annak az öt-hat idegen utasnak állandóan arra kell ügyelnie, hogy melyik vasúti kocsi száll fel az az utatársra, akinek a jegy a birtokában van. Számtalanszor megesett már az is, hogy a jegy tulajdonosa eltűnt s az érdekelteknek nem kis bosszúságukra újra meg kellett fizetniük az amugy is drága jegy árán felül a megfelelő bírságot.

Azt hisszük, hogy a vasútigazgatóságának nem a jegyeken kellene megkezdnie a takarékoskodást és gondoskodhatna megfelelő készletről, mert elvégre az utas kényelme is valami.

A diákok nem fizetnek idegenadót.

Becskerek, aug. 4.

Dzsombolj község képviselőtestülete legutóbbi ülésén egy határozott, hogy a vidékről jövő és Dzsomboljon tanulmányaikat folytató diákok után idegenadót szed. A határozat szerint minden tanuló évenként száz-száz dinár idegenadót fizet be a községi adóhivatalba.

Mivel ez a rendelet a városi iskoláztatás miatt amugy is erősen megterhelt szülőket még több kiadással sújtja és különösen a szegényebb osztályra sérelmes, megkérdztük Alexity Bogolyub polgármestert, hogy Becskereken is megfogják-e adóztatni a vidéki diákokat.

Alexity polgármester kijelentette, hogy a tanulók megadóztatásáról eddig szó nem esett. Amennyiben a jövőben azt bárki is indítványozná, a leghatározottabban ellene van. A városnak egyenesen érdeke, hogy az idegenforgalma megnövekedjék, már pedig ha a sok száz vidéki tanuló Becskereken folytatja tanulmányait, a látogatásukra jövő szülők bőségesen kárpótolják a várost azért az összegért, amit a diákoknak elengednek. Másodsorban meg az iskoláztatás amugy is oly költséges, hogy mindenképpen meg kell könnyíteni a diákok itt tartózkodását s nem szabad mesterséges módon növelni kiadásait.

A polgármester szavait megnyugtatóan közöljük. Ezek szerint tehát Becskereken nem fizetnek idegenadót a vidékről bejövő diákok.

Egy jóforgalmu 1313

fűszerüzlet

más vállalkozás miatt azonnali eladó. Az üzlet egyik legforgalmasabb utcában van

Cím a „Torontál” kiadóhivatalában

Közgazdaság**Hogy áll a dinár?**

Ma fizettek 100 dinárért

Bukarestben 171 leit.

Zürichben 620 svájci frankot.

Pénzkrízis Erdélyben. Kolozsvári tudósítónk jelenti: A lebélyegzés által okozott pénzügyi krízist alig heverték ki az erdélyi vállalatok s máris újabb pénzválság fenyeget. A bankok néhány hét óta jóformán semmiféle kölcsönt nem adnak s annak ellenére, hogy a kamatláb ma már 15—20 százalék, a készpénzt páncélszekrényeikben őrzik. Kölcsönöket csak abban az esetben adnak, ha az üzletben részesednek. Ennek az lett a következménye, hogy egyes vállalatok már most el akarják bocsátani tisztviselőik egy részét, ami azonban nem fog simán menni.

Belga beruházási hitel Magyarországon buza ellenében. Budapesti tudósítónk jelenti: Egy belga pénzcsoport tárgyalást folytat budapesti nagybankokkal mezőgazdasági kisvasutak építése ügyében. Érdekes, hogy a társaság a kisvasut építésére hosszú lejáratú hitel nyújtását tervezi, azonban azzal a feltétellel, hogy a törlesztés kizárólag csak buzában fog megtörténni.

Az osztrák aranyparitás Bécsből jelenti tudósítónk: Az Osztrák-Magyar Bank üzletvezetősége a július 31-től augusztus 6-ig terjedő időre az aranyparitást 7500 koronában állapította meg.

A szlovenszkói és ruszinszkói erdők bárbeadása. A cseh lapok híradása szerint a cseh-szlovák állam Szlovenszkóban és Ruszinszkóban levő erdősegeit egy magánpénzügyi csoportnak bérbe akarják adni. A cseh-szlovák állam háborúelőtti erdőterületét 8 milliárd koronára értékelték, melynek fele a szlovenszkói és ruszinszkói erdősegeket foglalja magában. A mai árakat szemelőtt tartva, 100 milliárdot érő állami birtokállományról van szó. A „Ceske Slovo” értesülése szerint a 20 évre szóló szerződés a földmivelésügyi minisztériumban már készen is van és csak aláírásra vár. A cseh sajtó egyöntetűen állást foglal a kormány bérleti tervével szemben, mert azt mondják, semmi szükség nincs rá, hogy az állami erdőket a vállalkozóknak kiszolgáltassák, akik a kitermelést csupán önös érdekeik szerint végeznék és hosszú időre lehetetlené tennék a racionális erdőgazdaságot.

A biztosítási szakmában jártas, szerbül és németül tudó

Irodai és Szervező hivatalnok,

rendes fizetéssel — napijuttal — és jutalékokkal, helyben állandó alkalmazást nyerhet. Ajánlatok pontos cím megjelölésével a Torontál kiadóhivatalába küldendők.

Irodai gyakorlattal bíró

munkaerőt,

aki a szerb és német nyelvben jártas, keres-mielőbbi belépésre helyben nagyobb iparvállalat, irá-beti ajál-tokat az eddigi működés megjelölésével „Megbízható” jelzőre Torontál kiadóhivatalába kéri.

Mit követelnek a Habsburgok az utódállamoktól?

Uj részletek Schager báró bizalmas könyvéből.

— A „Torontál” wieni szerkesztőségétől. —

Wien, aug. 3.

A Habsburg-Lotharingiai család és az utolsó Habsburg-uralkodó saját vagyonának egy részét az utódállamok egyes kormányai tudvalóan elkobozták. Schager Albin dr. osztálytanácsos, a Habsburg-javak osztrák kezelője most egy még nyilvánosság elé nem került könyvben ezt az eljárást igazságtalannak, méltánytalannak és a modern kulturállamok történetében példátlanul állónak mondja és azt állítja, hogy ezen eljárás orvoslása nemcsak az igazság követelménye, hanem az emberiség és a tisztességé is.

Schager könyve részletesen ismerteti a Habsburg-Lotharingiai család közös birtokai és IV. Károly magánvagyonára nagyrésze elkobzásának körülményeit. Igyekezik bebizonyítani, hogy az elkobzások jogtalanul történtek és ennek igazolására okmányokat, jogi véleményeket ismertet. Elégikus szavakban mutat rá arra, hogy ezek a jogtalanságok döntötték nyomorba a Habsburg-család több tagját, ezek között a volt uralkodó családját is és a javak elkobzása volt részben előidézője a detronizált uralkodó korai, tragikus halálának is.

Az elkobzott vagyonrészek, birtokok Csehszlovákiában vannak. Más államban sem a Habsburgok, sem az elhunyt uralkodó nem birt vagyonnal — mondja Schager — ha csak annak nem számítja azt a 28.000.000 osztrák koronát és a családi ékszereknek azt a részét, amelyet Károly 1919 novemberében Svájcba vitt magával, illetve vitétt maga után. Amikor Károly 1919 őszén elhagyta Eckartsau, Schager szerint csak 3.000.000 osztrák korona volt birtokában. Ebből kellett volna saját családját, anyját, fivérét Miksát, ennek feleségét és fiát, nagybátyját Péter Ferdinándot, ennek feleségét és négy gyermekét és mostoha nagyanyját, Mária Terézia főhercegnőt eltartania. Zita mivel sem járult az udvartartás költségeihez, minthogy egész vagyonra 928.100 osztrák korona névértékű papirokból és a stájerországi feistritzi kastély fele tulajdonjogából állott.

Schager állítása szerint a Csehszlovák köztársaság messze túlment a saint-germaini békeszerződés intencióin, amikor nemcsak a Habsburgok családi birtokait, hanem az I. Ferenc József által alapított korona-hitbizományt, sőt Károlynak személyes vagyonát is elkobozta és csehszlovák állami tulajdonnak nyilvánította. A Csehszlovákiában lévő és állami tulajdonoknak nyilvánított javakat Schager könyve négy osztályba sorozza. Az első csoportba veszi azokat a javakat, amelyeket „Udvari vagyon”, vagy „Korona-uradalom” név alatt ismer a köztudat. Ezeket a vagyonrészeket nem veszi részletesebb megvilágítás alá.

A harmadik csoportot a Habsburg-Lotharingiai-család közös vagyonára képezi. IV. Károly haláláig a Habsburg-család egyetemessége nem birt olyan vagyonnal, amely anyagi

szükségeit fedezhette volna. Mária Terézia 1765 október 16-án férjének hagyatékából alapította a családi ellátási alapot, amelynek az volt a rendeltetése, hogy gondoskodjon a család tagjainak megélhetéséről állásukhoz méltóan és az állam hozzájárulása nélkül.

Mária Terézia rendelkezése alapján és később, 1839-ben módosított „ó-családi törvény” értelmében ennek az alapítványnak tőkéje nem csökkenthető, a jövedelmek egyharmada a család tagjai között kerül szétosztásra, kétharmada pedig a szükséghez képest és az uralkodó családfő által megállapítandó összegekben rendkívüli segélyezésekre fordítandó, illetve, ha ennek szüksége fenn nem forog, az alaptőkéhez csatolandó.

Ebből a vagyontételből Csehszlovákia a maga tulajdonának nyilvánította a gödingi uradalmat, Powlowitzzal, a holicsi uradalmat és a sasvári uradalmat, Bur és Kukulowal. Ezt a három uradalmat, — úgy állítja Schager — Lotharingiai Ferenc magántulajdonként Czobor József gróftól, illetve annak hitelezőitől vásárolta. Ehhez a vagyontételhez tartozik a beznói uradalom, amelyet I. Ferenc József 1900-ban a Pachtaschen grófi hagyatékából vásárolt a családi alapítvány pénzéből, az alapítvány javára, továbbá az ugyancsak I. Ferenc József által Mallmann lovagtól, Croy-Dulmen heregnőtől, báró Liebigtől és másoktól a családi alap pénzéből és az alap céljaira vásárolt smiricei uradalom Cerekiccel, Redelisttel és Svétével, amelyeket a csehszlovák köztársaság az 1921. évi augusztus 12-én hozott törvény alapján ugyan- csak állami tulajdonnak nyilvánított.

A harmadik csoportba sorozza Schager a „Ferenc József császári hitbizományt”, amelyet Ferenc József a magánvagyonából alapított 1901-ben és amelynek a Ferenc József halála után első haszonélvezője Károly király volt. Schager állítása szerint ennek a hitbizományi vagyonnak magántulajdon volta is kétségen felül áll, amit bizonyít az a tény is, hogy ennek statutumai az uralkodóház detronizálásának esetére a polgári törvények értelmében rendelkeznek és a koronával csak annyi összefüggése van, hogy a hitbizomány a Habsburg-család tulajdonában kell maradnia. E hitbizományi vagyonból Csehszlovákia a magáénak nyilvánította a reichstadt-politzi, a szolenowesi, bustehrádi, tachlowitzi, kacowi, kronporicini uradalmakat, a toskanai kastélyt a prágai Hradsinen. Ezek a vagyontételek a 17 ik század közepe óta egy kézben összpontosultak és 1847-ben a wieni kongresszus határozata értelmében I. Ferenc József magántulajdonai lettek. Az I. Ferenc József magántulajdonát képezte Schager szerint a bistraui uradalom is, amely szintén tartozéka lett a családi hitbizománynak és amelyet a csehszlovák köztársaság ugyancsak a sajátjának nyilvánított.

Schager közlése szerint a családi

alapítványi vagyonok értéke 78 millió arany- és 2 millió papirkoronában, a családi hitbizományi vagyon értéke pedig 136 millió arany- és 7 millió papirkoronában állapított meg. Összesen tehát 208 millió arany- és 9 millió papirkoronában.

Magyarországon nem kobozták el a Habsburg-vagyonokat, csupán zárlat alatt van a ráckevei uradalom, egy ház Pesten, értékpapírok és készpénz, körülbelül 60 millió névértékben, amelyek azonban csak 43.000.000-val vannak megterhelve. Magyarországon nem volt Károlynak magánvagyon, de — Schager állítása szerint — joggal követelheti Magyarországtól annak a nagymennyiségű tokaji bornak értékét és egyéb tárgyaknak értékét, amelyeket a civilistából vásároltak.

Olaszországban — mint Schager állítja — Károly magánvagyonát képezi a Róma melletti Tivoliban lévő Este-villa és a Pádua melletti Cattajói birtok, amelyeket Ferenc Ferdinándtól örökölt Károly és amelyeket az olasz kormány a saint-germaini szerződés alapján nyilvánított állami tulajdonnak.

Schager Albin könyve, amely minden ténybeli állítását különböző bizonyítékokkal igyekezik alátámasztani, nem kerül a könyvpiacra, csak azt a célt van hivatva szolgálni, hogy illetékes körökben argumentumul szolgáljon a Habsburg Károly törvényes örököseinek azon kívánsága mellett, hogy az utolsó Habsburg-uralkodó magánvagyonát adják vissza a családnak.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethetetlen kedves, fiatalon elhunyt fiam, testvér, sógor és rokon

Theisz Jakab Ferenc

temetésén megjelentek s mély fájdalommal ezzel is enyhíteni igyekeztek, különösen az Ipartestület, a „Sólyom”-asztaltársaság t. tagjainak, jóbarátainak és összes ismerőseinek a koszorúért, valamint testületileg való megjelenésükért ezuton is hálás köszönetet mondunk

A gyászoló család.

Polgármesteri hivatal V. Becskerek.

12911—922. kig. sz. 3008

Ajánlati versenytárgyalás.

A városi tanács határozata alapján folyó évi augusztus 15-én a polgármesteri hivatalban utcák burkolása céljára szükséges 100.000 db terméskő és keramit beszerzésének biztosítására ajánlati versenytárgyalás fog megtartatni.

Felhivatnak mindazok, kik ezen szállítást vállalni hajlandók, hogy 20 dináros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlataikat a minták csatolása mellett legkésőbb f. évi augusztus hó 14-ig a polgármesteri hivatalnál nyújtsák be.

A szállítási feltételek a városi számvevőszéknél a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők.

Kelt Vel. Becskereken, 1922. évi július 22-én.

S. Alexity s. k., polgármester.

Uj állványok

különösen alkalmas fűszerkereskedésbe, 125 fiókkal és trafikrecesszel, továbbá egy kétszárnyu ajtó vasalva, Wertheim-zárral és 30 db

méhkas eladók.

Érdeklődjön 1316

Braća Nikolićnál Jarkovac, Banat.

Üzletemben a pénztári és irodai teendők elvégzésére szükségem van 1296

egy fiatal emberre vagy lányra, aki a szerb és német nyelvet szóban és írásban bírja. Ajánlatokat levélelileg vagy személyesen kérek

Djoka Risztics.

Elsőrendű meszet,

beocsini portland-cementet, száraz veltázott bükk faszenet vagonként szállít

Révai Adolf Subotica.

1292 Telefon 551.

Eladó egy teljesen új mozgószínház gép

Kalmár István kereskedő, Torda. 1282

Egy világos teljes 1310

hálószoba-, valamint konyha berendezés

és egy szép nagy Madonnakép sürgősen olcsón eladó.

Banatska Trgovačka Agencija, Alexandrova u. 27. Telefon 32.

Eladó

egy üveg- és porcellánkereskedés 1314

Cím a „Torontál” kiadóhivatalában

23 éves kereskedősegéd állást keres

esetleg raktárnoki vagy más e szakmába vágó munkához. 1311

Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Eladó

h á z, 1308

áll 2 szoba, konyha, előszoba, éléskamra stb. azonnal beköltözhető.

II. külkerület 79. szám, aradáci országuton, a régi állomás felé.